

MASKOVÁNÍ VOJSK NA KOMUNIKACÍCH

Plukovník docent Ing. Jaroslav N o l č, Dr. Mirko V e ě ř a

V charakteristikách budoucí možné války vojenští teoretikové shodně uvažují, že valná část vojsk obou stran bude trvale na komunikacích. A to nejen proto, že moderní zbraně si vysoce pohyblivý charakter ozbrojeného zápasu vynucují, ale že to umožňuje i nebývalá mechanizace armád.

Stále účinnější ničivé prostředky moderních armád vedou ke snaze co nejefektivněji jich využívat a současně skýtat vlastním vojskům před nimi maximální ochranu. Obě strany budou usilovat o to, aby měly o protivníku nepřetržitě věrohodné zprávy. Získávat takové informace velkou měrou usnadňuje právě odhalování pohybu a přesunů vojsk na komunikacích. Všechna opatření, která jsou s to průzkumu úspěšně čelit, jsou proto důležitým činitelem zabezpečení bojové činnosti.

Vedle aktivního ničení a rušení průzkumu jsou to maskovací opatření, která ovlivňují výsledky průzkumu a jímž se připisuje možnost chránit vojska před působením nepřítele, byť jen relativně a pasívně. To potvrzují i ustanovení polního řádu Vševojsk-1-1, kde do rámce maskování jsou zahrnuty nejen dosavadní jeho klasické metody, v nichž se zvyrazňuje úloha klamání, ale i dvě další opatření, která se dříve jako maskovací neuváděla — **rozptylování** a v souladu se zámyslem boje **pravidelná změna prostoru rozmístění** (Vševojsk-1-1, čl. 40). Tento nový obsah, který nabývá maskování, je logickým důsledkem kvalitativních změn, které v oblasti taktiky a operačního umění vyvolala existence jaderných zbraní. Nesrovnatelně vyšší poloměr ničivého účinku proti zbraním klasickým si vynutil přehodnotit „objekty napadení“ a souběžně s tím i kvalitativní změnu „objektů průzkumu“. Jsou-li pro jaderné zbraně efektivní cíle — nikoli „bodové“, ale „prostorové objekty“ a tyto jsou i základními objekty průzkumu, pak zákonitě úsilí opatření k ochraně a tedy i maskování, je třeba zaměřovat na objekty prostorové.¹⁾

Posuzujeme-li z tohoto hlediska ochranu vojsk na komunikacích právě tím, že pro jaderné zbraně nebude efektivním cílem jedno nebo několik málo aut jedoucích po silnici, ale pochodové proudy větších organických celků, je nutno hodnotit úlohu maskování v souboru ochranných opatření podle toho, nakolik se podaří před průzkumem utajovat a znenápadňovat právě větší pochodové proudy vojsk na komunikacích, zejména v těch jejich úsecích, na nichž jsou nejzranitelnější.

¹⁾ „Bodovým objektem“ je např. jednotlivý nebo jen několik bojových nebo dopravních prostředků, pozorovatelů, palebných stanovišť apod.

„Prostorový objekt“ je složitý cíl, sestávající z dílčích objektů prostorově rozmístěných v určité, pro něho charakteristické, vázanosti. Právě po

odhalení vztahů mezi demaskujícími příznaky bodových cílů, zejména jejich počtu, můžeme usuzovat na charakter složitěho objektu („Prostorovým objektem“ je např. útvar či svazek v prostoru rozmístění, na přesunu apod.).

Maskování pohybujícího se prostorového cíle je úkol velmi náročný, uvážíme-li množství a výraznost jeho demaskujících příznaků a možnosti soudobého průzkumu.

Složitost problému maskování pochodových proudů vynikne porovnáním s výhodnějšími podmínkami, které mají vojska při zastírání v prostorech rozmístění.

Komunikace jsou zakresleny na mapách a jsou výbornými orientačními čarami. Možnost usměrnit průzkum jen na úzké pruhy komunikačních os umožňuje zvýšit jeho intenzitu a získávat tak nepřetržitější informace. Vyhledávat vidanému a nezabranitelnému nahuštění bojových a dopravních prostředků např. na přechodech vodních toků, v soutěskách, před velkým a táhlým stoupáním, v lesních úsecích v důsledku závalů, v průchodech zamořeným terénem apod. V takových „úzkých“ místech je možnost využití ochranných vlastností terénu a připraveného ženižního vybudování podstatně omezenější.

Za přesunu je mnohem menší možnost využívat přirozených masek — zejména lesních prostorů a staveb všeho druhu. Nezřídka dochází i k nepředvídanému a nezabranitelnému nahuštění bojových a dopravních prostředků např. na přechodech vodních toků, v soutěskách, před velkým a táhlým stoupáním, v lesních úsecích v důsledku závalů, v průchodech zamořeným terénem apod. V takových „úzkých“ místech je možnost využití ochranných vlastností terénu a připraveného ženižního vybudování podstatně omezenější.

Přesun vojsk je zjistitelný vizuálně opticky na velké vzdálenosti. Zejména v noci jsou to poziční a směrová světla vozidel, která upoutávají pozornost vzdušného průzkumu na značnou vzdálenost. V otevřených úsecích je možno zjišťovat pohybující se pochodové proudy i radiolokačně a v budoucnu i tepelnou detekcí.

Podmínky pro maskování přesunů jsou v neposlední míře obtížnější proto, že většina zavedených maskovacích prostředků byla prvořadě řešena pro zastírání objektů na místě a zejména pro vegetační fóny a svými vlastnostmi proto nevyhovuje plně k maskování bojové techniky za pohybu.

Za přesunu nemůžeme očekávat a požadovat po maskování takový stupeň účinného zastření, jaký lze dosáhnout při zastírání stacionárních prostorových objektů. To však neznamená, že maskování na přesunu nemůže sehrát v rámci ochrany vojsk dokonce významnou úlohu. Je mu ovšem nutno stanovit reálné cíle a správně pochopit jeho úlohu a smysl, který v té nebo oné situaci maskování má a může sehrát. Vždyť maskování ve svých důsledcích má ovlivnit v náš prospěch úvahy a rozhodnutí nepřítele. Toho však lze dosáhnout nejen tím, že před nepřátelským průzkumem skryjeme demaskující příznaky přítomnosti našich vojsk, ale že je natolik znenápadné, aby podle nich nemohl rekonstruovat objektivní skutečnost.

Ztížíme-li nepříteli zastíracími způsoby a technikou vyhodnotit druh a organické složení pochodujících součástí a dále klamnými opatřeními mu znemožníme nebo znesnadníme odhalit směr jejich možného zasazení, vytvoříme tím předpoklady pro vlastní jednotky využít momentu překvapení a ztížíme nepříteli vyhledat vhodné prostory pro účinné využití jeho zbraní. Jinak řečeno: skloubená kombinace dvou opatření — **znenápadňování skutečných přesunů**

a klamně přesuny — je současně nejpoužitelnější způsob maskování vojsk na přesunech. Maskování, zejména prostorových objektů, dnes nelze chápat zúženě, ale vidět je jako soubor opatření, projevujících se nejen ve skrývání objektů a činnosti (tj. v jejich zastírání či znenápadňování), ale jako široký komplex opatření, směřujících k všestranné dezinformovanosti nepřítele, podporovaný účinnými aktivními formami rušení a eliminování průzkumu.

V dalších úvahách rozdělíme konkrétní maskovací opatření, která mohou být v souvislosti s požadavkem ochrany vojsk na komunikacích realizována, do dvou skupin. Cílem maskovacích opatření v první skupině je skrýt před nepřítelem **samotnou komunikaci**, opatření druhé skupiny sledují utajení a znenápadnění jen **provozu na komunikacích**.

MASKOVÁNÍ KOMUNIKACÍ

Skrývat předvídané přesunové osy je prakticky neuskutečnitelné, poněvadž by to vyžadovalo neúměrné množství zastíracího materiálu, času a pracovních sil. Určité kratší silniční úseky bude však účelné úplně skrýt nebo znenápadnit před vzdušným nepřátelským průzkumem. Jsou to např. silniční odbočky, vedoucí k vojensky důležitým objektům, které nemaskovány jsou pro průzkum výraznými orientačními osami k určení souřadnic a také usnadňují navedení letounů na cíl. Dále to mohou být např. ona „úzká“ místa komunikační sítě, v nichž dochází k větší koncentraci dopravy, zejména přechody přes vodní překážky.

Technické způsoby zastírání komunikačních úseků, vedoucích k důležitým objektům, jako jsou sklady, místa velení, výdejny PHM apod., jsou známé. Mohou to být např. horizontální clony, popř. doplněné maketami stromů či nakrytím, imitujícím zatravněný průsek apod., jimiž se skryje nejen komunikace, ale i doprava po ní. Jinou technikou jsou barevné úpravy vozovek, popřípadě doplněné snímatelymi kobercovými překryty (tento způsob přichází v úvahu jen u objektů, k nimž vozidla zajíždějí jen občas, např. v noci). Známou maskovací formou je imitovat silniční úsek jako „zničený a k provozu nepoužitelný“; v některých případech je vhodné obdobně imitovat „zničení“ i na samotném objektu. Ovšem s ohledem na soudobé možnosti vizuálně optického a fotografického průzkumu přicházejí v úvahu především plastické imitace. Cestu, vedoucí k objektu, můžeme často znenápadnit tím, že ji prodloužíme k jiné cestě, do osady, k železniční stanici apod., nebo ke klamnému objektu; rovněž několik nových klamných cest může být prospěšné, neboť rozptyluje pozornost průzkumu.

Pokud jde o „úzká“ místa na komunikacích, je účelné — kromě předvídaných maskovacích opatření — učinit ještě v době míru na vlastním území taková opatření, aby vojska nebyla odkázána jen na ně. To vyžaduje např. mít připravené objízdky, mostové soupravy pro případ zničení stávajících mostů a současně s tím zámysl i prostředky k označení objízdek a přeprav k zřizování přechodů. To také znamená uvážit, kde by bylo účelné nahustit komunikační

síť tak, aby maximálně umožňovala volný manévr vojsky na vlastním území a usnadňovala organizovat demonstrační i imitační přesuny.²⁾

V této souvislosti upozorňujeme i na nutnost zabránit snadnému navádění na důležité prostory pomocí radiolokační orientace podle komunikací s hustými doprovodnými porosty, které na obrazovce radiolokátoru vytvářejí výrazné světelné pruhy. Použitelnou metodou tu bude „rozsvětlování“ vedlejších a klamných komunikací, popřípadě i klamných os koutovými odrážeci k dezorientaci průzkumu znemožněním radiolokačních orientačních os.

MASKOVÁNÍ PROVOZU NA KOMUNIKACÍCH

Při volbě vhodného způsobu zastírání vojsk na pochodu je nutno si uvědomit smysl takového zastírání, co se jím sleduje a má dosáhnout. Maskováním provozu na komunikacích můžeme utajit pochodové proudy jako celek nebo alespoň v pochodových proudech důležité součásti a významnou bojovou techniku.

1. Utajení pochodových proudů jako celku

Desítky kilometrů dlouhé pochodové proudy větších organických součástí, reprezentované stovkami vozidel, vytvářejí takové markantní demaskující příznaky, o kterých nelze očekávat, že by unikly pozornosti nepřátelského průzkumu. Nemělo by proto významu snažit se maskováním utajit velké přesuny jako celek, ale je nutno dát maskování provozu na komunikacích jiný smysl.

Tento vyvodíme z úvahy o cílech průzkumu a jeho možnostech.

Snahou nepřítel v každé operaci bude odhalit její zámysl, operační sestavu a směr připravovaných úderů. Tyto faktory může nepřítel vyvodit ze zpráv, které mu dá i průzkum sledující pohyby vojsk na komunikacích. Nebude-li nepřítel moci sledovat komunikační síť v celku, trvale udržovat kontakt se svými pochodujícími součástmi a bude-li činnost jeho průzkumu ztěžovat noc (za níž budou převážně přesuny organizovány), pak se tu nabízí k maskování jiný, vysoce prospěšný a splnitelný cíl: znesnadňovat, aby z dílčích a útržkovitých zpráv nepřítel mohl vyčíst objektivní skutečnost. Toho lze dosáhnout, budeme-li organizovat vedle běžných způsobů a technik zastírání — v rozsáhlé míře i rozptylující a dezinformující klamná opatření. Smyslem takového komplexu maskovacích opatření je znesnadnit průzkumu rozpoznat charakter přesunujících se součástí a zabránit, aby nepřítel jednoznačně usuzoval na směr budoucího jejich použití. A konečně znesnadnit mu, nebo úplně zabránit, aby ze souhrnů takových zpráv vyvodil směr hlavního úderu a uskutečnil včasné protipatření.

Aby klamná opatření přinesla optimální efekt a byla přitom maximálně ekonomická, je nutné klást těžiště maskovacího úsilí na ona místa na komunikacích, jež budou středem nejintenzivnějšího průzkumu nepřítel. Jsou to již dříve zmíněná „úzká“ místa, kde může docházet k větší koncentraci přesunu-

²⁾ Takovou včasnou přípravu uvažují i Fomičev a Ruděnskij (1), kteří píší: „Největším problémem jsou nyní mosty přes mohutné vodní toky. Čím více bude těchto mostů vybudováno na hluboké vodní překážce, tím pravděpodobněji jejich určitá část zůstane neporušena a bude využita pro manévr. Stejněmu cíli slouží i včasná příprava zdvojených mostových staveb, jakož i vytváření zálohy

mostových konstrukcí a nezbytných obnovovacích materiálů. Hlavní podmínkou životnosti silniční sítě zůstává vysoká životnost mostových přečhodů. Není náhodou, že v zemích členských států NATO bylo jen za poslední léta vybudováno značné množství mostů přes velké vodní toky. Např. jen na Rýně připadá na 1000 km toku 75 mostů.

jících se jednotek a z nich zejména ta, jimiž musí vojska bezpodmínečně projít, mají-li se dostat do prostoru bojové činnosti. Připomeňme, že citlivými místy na komunikacích jsou také ony prostory, v nichž se naše raketové útvary dostávají na účinný dostřel na nepřítele a v nichž nejpозději se bude protivník snažit je ničit.

K utajení směru a prostoru budoucího použití přesunujících se součástí nepomůže, budou-li pro přesun určeny osy, které zcela jednoznačně směřují do zamýšleného prostoru zasazení.

Možnou variantou řešení (viz **schéma 1**) je demonstrační přesun na jiný směr a pak utajený (nejlépe s využitím tmy či vhodných atmosférických podmínek) přesun do prostoru skutečné bojové činnosti. Je celá škála možných řešení: např. demonstraci nemusí realizovat organický celek, ale jen jeho větší či menší část (např. u svazku dva nebo jeden pluk). To závisí jednak na předvídané intenzitě nepřátelského průzkumu, síle naší PVO a také na tom, nakolik terén a meteorologické podmínky napomáhají úspěšné realizaci toho nebo onoho opatření. Tato varianta bude vhodná zejména tehdy, kdy komunikace, vedoucí nejkratším směrem z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení, nedávají pro utajení vhodné podmínky.

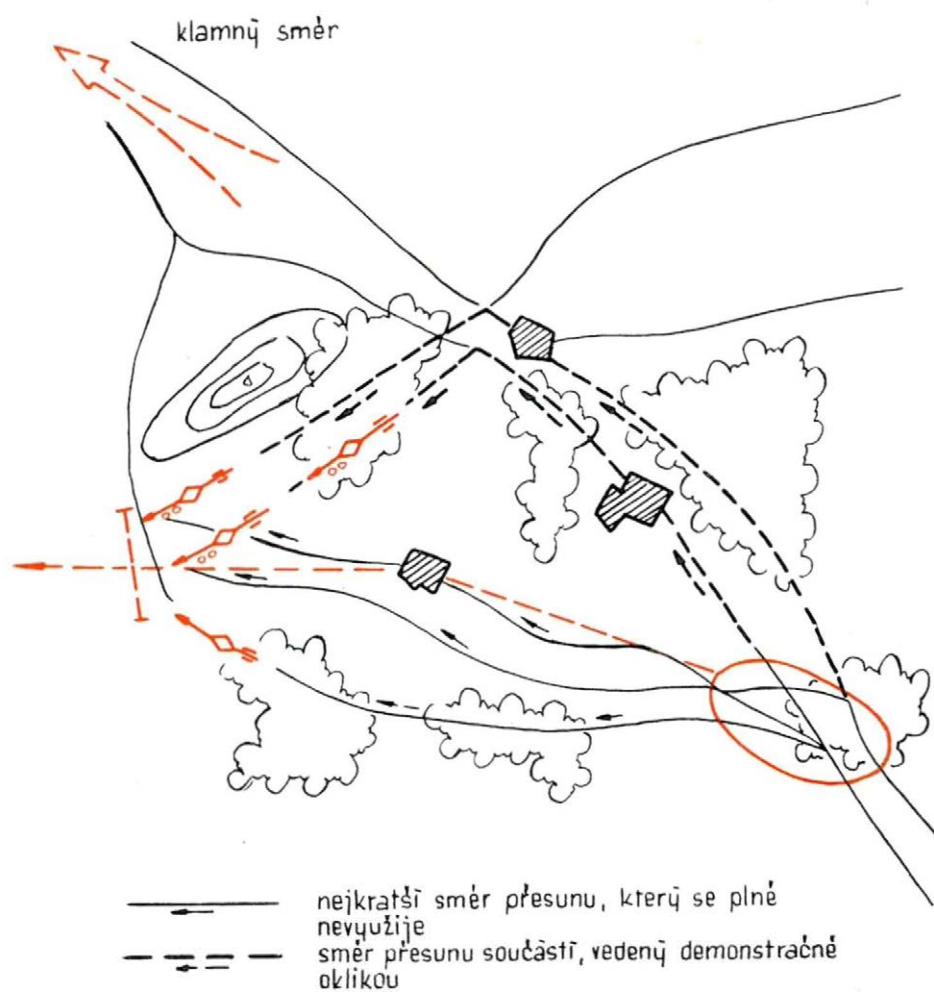
Jinou variantou řešení (**schéma 2**) je přesun víceméně po nejkratších osách a současný (nebo i s malým předstihem) demonstrační přesun menšími silami a imitační činnost na vhodných vedlejších směrech k odlákání pozornosti průzkumu od skutečného přesunu. Přitom na klamných směrech zvýraznit ta opatření, jež přitahují k sobě průzkum již z velké vzdálenosti (ve dne dýmové clony, umělé skvrny podél komunikace, záměrné vytváření prашných clon, rozsévání komunikačních koutových odrážecích, v noci imitace provozu postupně zažihavými párovými světly, přesun koutových odrážecích na motocyklových přívěsech apod.).

K dezorientaci nepřátelského průzkumu a jeho upoutání na klamnou osu přispěje i demonstrace a imitace úprav vozovky a mostků, zesilování mostů, vytyčování objížděk, intenzivnější činnost rekognoskačních skupin a orgánů pořádkové služby a demonstrování střeh ve vzduchu.

Na skutečných osách přesunu je ovšem třeba pečlivě zastírat všechny práce, prozrazující přípravu komunikace, zejména zřizování přeprav a stavbu mostů, neboť nepřítel se bude snažit všemi prostředky zničit mosty přes vodní překážky. Vlastní přesun organizovat pokud možno vždy v noci nebo za omezené viditelnosti (děšť, mlha, sněžení, nízké mraky apod.). Jedna z rozhodujících podmínek optimálního utajení je volba takových os přesunu, na nichž pochoduující vojska jsou ze vzduchu méně dobře pozorovatelná. V tomto směru jsou vhodné komunikace v údolích a zářezích, komunikace lemované vzrostlým stromovým řádkem či procházející lesem;³⁾ takových komunikací ovšem nebude nadbytek a budou vždy přednostně určovány k přesunu raketových jednotek. Bude-li přesun ve dne, nezbyvá na otevřených úsecích než čelit jeho odhalení silnou pozemní protivzdušnou obranou a střehem ve vzduchu a překonávat je zvýšenou rychlostí. K utajení přesunů důležitých součástí, zejména vojsk na přepra-

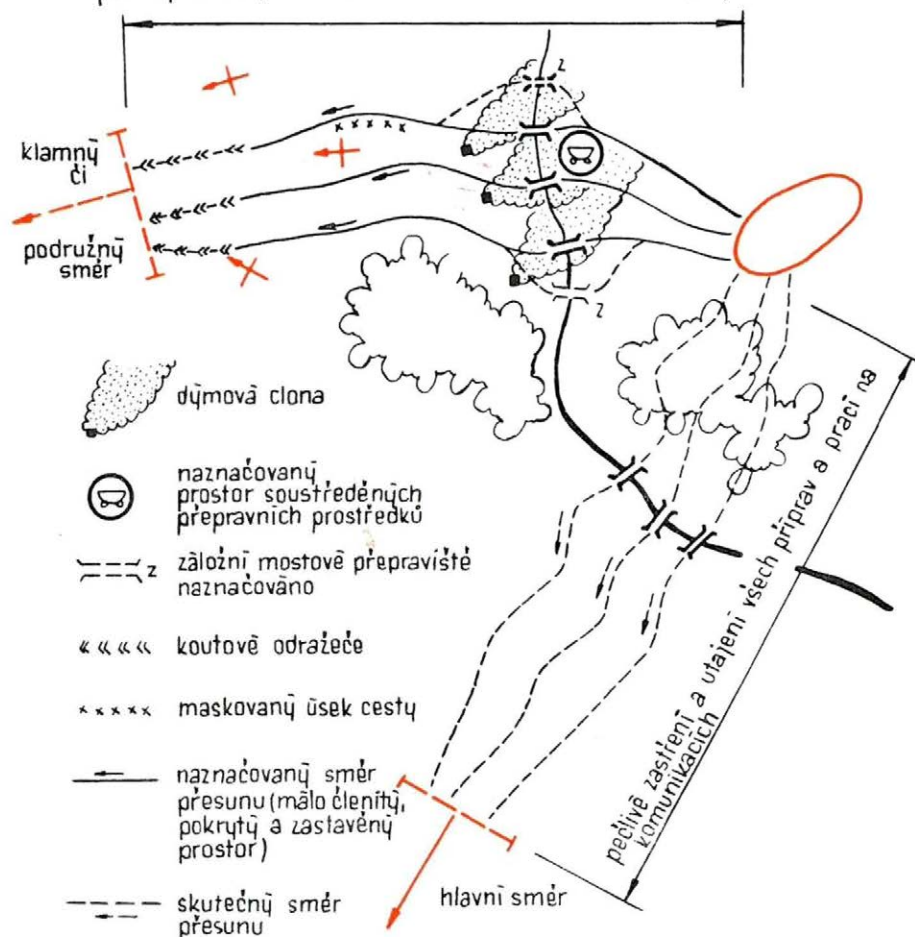
³⁾ Je třeba si uvědomit, že dnes oboustranně vymýcený pás lesa podél komunikací I. a II. třídy sice zmenšuje nebezpečí závalů, ale na druhé

straně snižuje hodnotu zastírání takových úseků, zejména při svislém pozorování.

SCHEMA 2

Upoutání pozornosti protivníka na klamně osy přesunu s cílem dezorientovat jeho průzkum. Příprava a veškeré práce musí být pravděpodobné, věrohodné a časově sladěné se skutečným přesunem.

vách, je vhodné používat dýmový materiál, poněvadž jde o účinný prostředek nejen při zastírání, ale i při klamání. To připomínáme proto, že význam dýmových clon s svého času masovým využíváním radiolokace zmenšil a v důsledku toho se s nimi v praxi u vojsk málo setkáváme. Ze zpráv v zahraničním tisku lze však usuzovat, že se jim dnes přisuzuje důležitá úloha, neboť radiolokačnímu zjišťování pozemních cílů lze již poměrně úspěšně čelit.⁴⁾

Kombinací dýmových clon a „rozsvětlování“ obrazovek radiolokátorů — koutovými a dipólovými odrážači — získáme předpoklad k úplnému skrytí provozu na menších prostorech a budeme mít i možnost účinně klamat.

V učebnicích maskování, předpisech a v nejrůznějších článcích se doporučuje využívat komunikací se stromořadím, a to nejen proto, že skýtají určitou clonu vizuálnímu průzkumu, ale že znesnadňují radiolokační průzkum (v mimo-vegetační době stromy bez listů jsou přirozenými stojkami pro zavěšování koutových odrážačů). Takových komunikací se stromořadím není nadbytek a máme zato, že jich ubývá. Soudíme proto, že v rámci předem připravovaných maskovacích opatření by se měla uskutečňovat i výsadba, a to v I. pořadí na komunikacích, o které bude mít nepřátelský průzkum zvýšený zájem, přičemž tam, kde by výsadba vytvářela pro radiolokační průzkum orientační osu, je nutné osazovat stromovím i sousední komunikace. Doprovodné porosty u silnic mají i ekonomickou a estetickou hodnotu.

2. Utajování přesunů důležitých vojenských částí a významné bojové techniky

Vážným úkolem je zabránit nepřátelskému průzkumu rozpoznávat speciální prostředky v pochodových prouděch. Máme na mysli prostředky, důležité pro úspěch nastávající bojové činnosti, které jsou pro své charakteristické tvary či velké rozměry bez maskování snadněji zjištělné a rozpoznatelné (rakety, mostní tanky, mostové soupravy, raketové odminovače, radiolokátory aj.).

Stále se zvyšující rozlišovací schopnost technických průzkumných prostředků vedla v posledních letech k nutnosti přehodnotit dosažitelný účín a smysl zastírání bojové a dopravní techniky na otevřeném terénu. Z časových, materiálních a jiných ekonomických hledisek se stále více uplatňují tendence, vedoucí k upouštění od způsobů a technik maskování, které by činily masky zcela nerozpoznatelné. To proto, že reálnější a také perspektivnější jsou ta řešení, která sice nepřátelskému průzkumu dovolují rozpoznat masky (i když je snaha dosáhnout jejich nenápadnosti), ale zabrání mu rozpoznat druh objektu pod maskou, popřípadě nedovolí zjistit, zda je vůbec pod maskou vojenský objekt.

Jsou tu dva možné způsoby takového řešení, z nichž žádný není výlučný. Jeden, dnes již v naší armádě realizovatelný způsob řešení, je uveden v novém předpise Žen-51-1; tento způsob předpokládá opatřit každý bojový prostředek deformačním maskovacím nátěrem a deformačními prvky. Nátěry jsou na cvičení vojsk zcela běžné, avšak deformační prvky, i když je předpis předvídá hotovit zejména z odřezaného rostlinstva, jsou v současné praxi málo využí-

⁴⁾ O tom, že náš potenciální nepřítel s dýmováním kalkuluje, lze usuzovat např. ze skutečnosti, že v roce 1961 byly na známém cvičení

„WINTERSCHILD II“ zastírány pohyby jednotek NATO umělou mlhou, která prý pokrývala prostory několika hornobavorských okresů.

vány, ačkoli právě ony mohou nepřátelskému průzkumu zabránit rozpoznávat druh techniky podle tvaru a vržených stínů.⁵⁾

Kombinace deformačních nátěrů s deformačními prvky (které ovšem nesmějí ztěžovat funkci prostředku), překrývajícími charakteristické tvary bojových prostředků, nejen znesnadňuje rozpoznat druh pohyblivé se techniky, ale umožňuje ji co nejrychleji znenápadnit při krátkodobých zástávkách v těsné blízkosti vegetačních porostů na komunikaci.

Druhý způsob zastírání speciálních prostředků jsou tzv. masky-makety. Již v druhé světové válce zastírala Sovětská armáda tanky — tehdy vysoce významné zbraně — pod maketami automobilů a využívala principu vzhledového připodobování významné techniky k méně významné u svých „kaťuš“, které zakryté plachtou byly při přesunu nerozpoznatelné od běžných nákladních aut. Podobnou „ochranu“ mají za přesunu naše cisternová auta. Soudíme, že masky-makety naleznou vysoké uplatnění např. při maskování přesunů raket, umístěných na odpalovacím zařízení, které bude lze imitovat např. jako dvě méně významná, těsně za sebou jedoucí vozidla. Otázka masek — maket nemůže být ovšem ponechána improvizaci, ale takové prostředky musí být prefabrikovány a v pravém slova smyslu „šity na míru“.⁶⁾

Nejaktuálnější otázka je ochrana raketových prostředků na přesunech. Je účelné pro jejich přesun přidělovat osy s nejlepšími maskovacími i ochrannými vlastnostmi a grafikónem jim zabezpečovat „zelené ulice“. Kromě známých opatření z hlediska utajení osvědčí se rozptylovat pozornost průzkumu na cíle klamné, a to zejména v údobích, kdy rakety budou přecházet zvlášť zranitelná místa, tj. vodní toky, soutěsky a lesní hřbety. V takových prostorech uvažujeme o vzájemně skloubených opatřeních, při nichž budou použity v rámci imitace demonstrační činnosti i makety raket, dýmové clony a klamné masky. Tato opatření, náležející do oblasti operačního maskování, dostala již svůj název: mluvíme o „prostorové masce“ nebo také „zonální masce“ a s její realizací počítáme v krátkém časovém předstihu či v souběhu se skrývaným manévrem raketových prostředků, kdy má plnit úlohu ochrany tím, že výraznými demaskujícími příznaky bude poutat pozornost průzkumu na místa, vzdálená skutečné činnosti raketových prostředků.

Je-li dnes průzkum schopen pozorovat všechna místa na naší zeměkouli i z kosmických výšek a k prostředkům radiolokace, k infračervené a spektrozónální fotografii přistupují tepelné pelengátory, pak je zákonité, že kromě zastírání bude nutné v nebyvalé míře využívat klamání.

Náročné úkoly spojené s klamáním, nelze ponechat iniciativě vojsk. Složitost klamných opatření vyžaduje, aby se při jejich organizaci, plánování a řízení podíleli odborníci v taktice a operačním umění. Je velmi žádoucí rozpra-

⁵⁾ Používání jehličnatých nebo listnatých větví k maskování techniky je omezeno, neboť je v rozporu s nezbytnou snahou šetřit přírodu; ovšem máme za to, že během základní služby by měla každá osádka a zejména každý řidič vidět, alespoň jedenkrát, svoje vozidlo opatřené deforma-

ním zbarvením a deformačními prvky a na realizaci takového maskování se podílet. Pak teprve můžeme očekávat, že v případě potřeby bude si nejen vědět rady, jak z hlediska maskování „zhotovit“ svůj prostředek, ale bude si vědom i významu takového opatření.

⁶⁾ „Maska-maketa“ je pojem u nás méně známý. Jde o zastírací překryt, který svým vnějším vzhledem co nejvěrněji imituje buď málo významný vojenský objekt a tudíž pro průzkum méně přitažlivý a nebo i nevojenský objekt. Princip ochran-

ného účinku masek-maket by měli využívat konstruktéři nových bojových prostředků v tom smyslu, aby je bylo možno snáze přizpůsobit tvarům a rozměrům běžné bojové techniky a dopravních prostředků.

covat teorii soudobého klamu a válečné lsti a v jejím rámci rozebrat i nejrůznější formy a způsoby klamu, napomáhající utajení přesunů. Bude nutné vyjasnit dosavadní názorové rozpory, zda ve snaze po největší věrohodnosti využívat ke klamným akcím jen skutečné síly a skutečnou techniku, či ve snaze snížit očekávané ztráty sil a materiálu, doplňovat demonstraci imitací očekávané ztráty sil a materiálu, doplňovat demonstraci imitací s použitím maket, klamných masek apod., či dokonce používat metodu „dvojitého klamání“, kdy záměrně dáváme nepříteli možnost odhalovat naše opatření jako klamná, a to ve snaze využívat jich jako ochranu pro skutečná vojska v okamžiku, kdy nepřítel jim již nevěnuje pozornost.

V příspěvku jsme se pokusili naznačit možné cesty řešení závažného a obtížného problému, jakým je utajení pohybu vojsk na komunikacích. Tento problém je řešitelný technickými maskovacími opatřeními jen za přispění opatření operačního charakteru, spadajících do rámce operačního maskování.